Znanstvenici opatijskog Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu objavili jedinstven sveučilišni udžbenik

Promjena klime mijenjat će u budućnosti i navike turista

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

Klimatske promjene predstavljaju rastuću prijetnju i izazov cijelom čovječanstvu, a Hrvatska zbog svoje veličine i gospodarske moći može dati samo mali doprinos njihovom ublažavanju, ali zato može biti izložena utjecaju značajnih negativnih posljedica tih promjena. Zbog tog razloga veoma je važno razumijevanje klimatskih promjena u cilju uspješne prilagodbe promjenama koje su već prisutne i koje izravno osjećamo – ističe doc.dr. Zvonimira Šverko Grdić s Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci. Ona je, zajedno s prof.dr. Jože Perićem, autorica prvog sveučilišnog udžbenika koji se bavi utjecajem klimatskih promjena na turizam, a udžbenik »Klimatske promjene i turizam« jedinstven je i u široj regiji.

M. ANIĆIĆ

Klimatske promjene utjecat će na promjenu potražnje – Zvonimira Šverko Grdić

Na Fakultetu vodi izborni kolegij Turizam i klima, a sudjelovala je i u stvaranju Strategije prilagodbe klimatskim promjenama koju je Hrvatska morala izraditi kao dio Europske unije te je bila i voditelj znanstvenog projekta »Ekonomske posljedice klimatskih promjena na turizam«. Navodeći kako nije klimatolog, već su ona i prof.dr. Perić preuzeli predviđanja koje izdaju Svjetska meteorološka organizacija i Državni hidrometeorološki zavod, doc.dr. Šverko Grdić ističe da većina projekcija kaže da će Europa uslijed klimatskih promjena imati veće prosječne temperature, posebice u ljetnom periodu, manje količine padalina, te veći broj sunčanih dana.

Nestale plaže

– U Hrvatskoj se u razdoblju do 2040. godine očekuje porast prosječne temperature u svim sezonama, uglavnom između 1 do 1,5 stupnjeva Celzijevih. Što se tiče oborina, očekuje se smanjenje količina u jesen u većem dijelu Hrvatske, osim u Slavoniji, te u proljeće na području Istre i Kvarnera te srednjeg Jadrana. U ostalim sezonama tijekom godine količine oborina će se povećati. Ekstremni vremenski događaji će se intenzivirati. No, važno je naglasiti da će se utjecaji klimatskih promjena nakon 2040. godine intenzivirati ako se ne poduzmu ozbiljne mjere ublažavanja tih promjena. Trenutno možemo vidjeti da klimatolozi nakon svake godine ukazuju na činjenicu da je ta godina imala najveću prosječnu temperaturu. Isto tako, analize pokazuju da je travanj 2018. godine bio najtopliji travanj u povijesti mjerenja temperatura.

> *Privlačna odredišta na obalnom, ali i kopnenom te planinskom dijelu Hrvatske povezana su s aktivnostima na otvorenom, a veliki dio turističkih proizvoda koji se odvija na otvorenom prostoru ranjiv je na klimatske promjene*

Nadalje, na vlastitim primjerima možete vidjeti određene promjene. Kada sam ja bila dijete znalo se desiti da u Rijeci napada toliko snijega da su se djeca mogla sanjkati. Moja kćer u tijeku svojeg života to nije doživjela. Isto tako vidimo promjene u dostupnosti plaža. Neke plaže koje su u Kostreni postojale prije tridesetak godina danas su zbog porasta razine mora nestale ili se drastično smanjile. Nema jasnih granica godišnjih doba, vremenske nepogode i drugi oblici vremenskih koje ne očekujemo postale su redovne pojave. Dakle, već danas vidimo posljedice klimatskih promjena, a ono što ćemo u budućnosti osjetiti ovisi i o nama samima. Potrebno je naglasiti da ljudi u ukupnom emisijama stakleničkih plinova sudjeluju s udjelom od samo 0,1 posto. Problem je što se taj postotak iz godine u godinu povećava i negativno djeluje na prirodnu ravnotežu i intenziviranje klimatskih promjena – upozorava doc.dr. Šverko Grdić.

Promjena potražnje

Što se tiče turizma, klimatske promjene će prvenstveno donijeti promjenu prosječnih klimatskih elemenata što će djelovati na promjenu potražnje. Trenutno, glavna sezona je u razdoblju srpanj-kolovoz u kojoj se ostvaruje šezdesetak posto ukupnih turističkih noćenja. U budućnosti će se, prema predviđanjima, sezona proširiti i na razdoblje od ožujka do lipnja, te na rujan i listopad. Broj turista u sadašnjoj glavnom sezoni će se zbog manje povoljnih klimatskih uvjeta smanjiti. Na poslovanje tijekom godine neće djelovati samo povećanje temperature ili mijenjanje ostalih klimatskih elemenata, već i širenje, obogaćivanje i unapređivanje kvalitete ukupne turističke ponude.

> *Ako se obalno područje ne prilagodi mogli bi se pojaviti problemi s porastom razine mora što će dalje uzrokovati velika ulaganja i probleme u smislu: opasnosti za komercijalne i ribarske luke, mogućeg zagađenja obalnih izvora slatke vode, mogućeg oštećenja bara i močvara te ubrzanje obalne erozije*

– Potrebno je naglasiti da se turizam mora prilagoditi novim klimatskim uvjetima i tako iskoristiti blagodati pozitivnih učinaka klimatskih promjena, te kompenzirati, uz velike napore i planske politike one negativne učinke koji su neizbježni. Dakle, ako turizam prilagodi svoju ponudu i poslovanje mogli bi očekivati pozitivne učinke. Ako to ne učini negativni učinci biti će neizbježni. Privlačna odredišta na obalnom, ali i kopnenom te planinskom dijelu Hrvatske povezana su s aktivnostima na otvorenom. Veliki dio turističkih proizvoda koji se odvija na otvorenom prostoru ranjiv je na klimatske promjene pa tako samo promjene u temperaturi ili količini padalina mogu imati ili negativan ili pozitivan utjecaj na turizam.

Sukladno tome, klimatske promjene na svim područjima u Hrvatskoj donijet će određene ekonomske koristi i troškove. Ako se obalno područje ne prilagodi mogli bi se pojaviti problemi s porastom razine mora što će dalje uzrokovati velika ulaganja i probleme u smislu: opasnosti za komercijalne i ribarske luke, mogućeg zagađenja obalnih izvora slatke vode, mogućeg oštećenja bara i močvara te ubrzanje obalne erozije. Osim toga doći će do problema s mijenjanjem flore i faune, znatno većom potražnjom za električnom energijom i slično – navodi doc.dr. Šverko Grdić.

Ključna uloga

Razvoj hrvatskog turizma je od samih početaka vezan uz povoljne klimatske pogodnosti, a i danas klima ima ključnu ulogu u pozicioniranju Hrvatske na svjetskom turističkom tržištu. To dokazuju brojna istraživanja koja se bave ispitivanjem stavova turista iz kojih proizlazi da su povoljna klima te ljepota krajolika i bogatstvo flore i faune najvažniji čimbenici prilikom donošenja odluke o odabiru Hrvatske kao destinacije za odmor. Osim toga, u Hrvatskoj je klima od iznimne važnosti za turizam zbog dinamike turističke ponude, odnosno radi toga što se većina turističkih tijekova odvija u ljetnim mjesecima za koje se očekuju i najveće promjene klimatskih parametara. Istodobno, klimatske promjene u Hrvatskoj s toplim jesenima i zimama, odnosno prolješćima bitno pridonose atraktivnosti Hrvatske u većem dijelu godine, a ne samo tijekom ljeta. No, negativni učinci klimatskih kretanja, dodaje, već se osjećaju i na području Kvarnera. Problemi poput gubljenja plaža i potrebe novog nasipavanja, podizanja razine mora i poplavljivanja područja, uništavanja cjelokupne infrastrukture, nedostatak snježnog pokrivača i potrebe za zasnježivanjem već sada su prisutni. Iako su se vremenski ekstremi događali i u prošlosti, oni sada uzrokuju veće i intenzivnije probleme i nisu vezani samo uz jedno godišnje doba.

– Danas se oni dešavaju češće, razorniji su i nepredvidivi, čega smo i sami svjedoci. Zbog toga bi sve planove razvoja trebalo uskladiti sa Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske i prilikom planiranja novih projekata, infrastrukture i slično prilagoditi ih u skladu s projekcijama klime u budućnosti. Osim toga, potrebno je raditi na izgradnji svijesti i kapaciteta za planiranje i provedbu prilagodbe i ublažavanja. Tako bi Kvarner, kao i ostatak područja Hrvatske, u određenoj mjeri mogao izbjeći negativne učinke koje će klimatske promjene svakako donijeti – zaključuje doc.dr. Šverko Grdić.

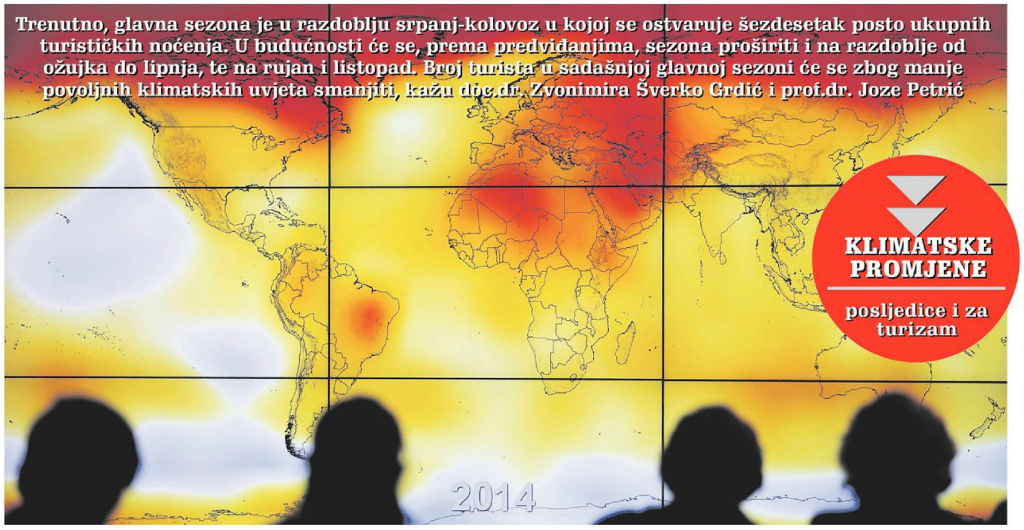

Trenutno, glavna sezona je u razdoblju srpanj-kolovoz u kojoj se ostvaruje šezdesetak posto ukupnih turističkih noćenja. U budućnosti će se, prema predviđanjima, sezona proširiti i na razdoblje od ožujka do lipnja, te na rujan i listopad. Broj turista u sadašnjoj glavnoj sezoni će se zbog manje povoljnih klimatskih uvjeta smanjiti, kažu doc.dr. Zvonimira Šverko Grdić i prof.dr. Joze Petrić

Hrvatska u skupini zemalja s najvećim štetama

Hrvatska je, kaže doc.dr. Šverko Grdić, već duže vremena izložena negativnim učincima klimatskih promjena koji rezultiraju, između ostalog, i značajnim ekonomskim gubicima. Prema izvještaju Europske agencije za okoliš (EEA) Hrvatska spada u skupinu od tri zemlje, zajedno s Republikom Češkom i Mađarskom, s najvećim udjelom šteta od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja u odnosu na bruto domaći proizvod. Računa se da su ukupnni gubici u te tri zemlje, u razdoblju od 1980. do 2013. godine, bili oko 2 milijarde i 250 milijuna eura, odnosno u prosjeku oko 68 milijuna eura godišnje. U toj grupi zemalja ukupni su gubici značajno porasli tijekom 2014. i 2015. godine na 2 milijarde i 830 milijuna eura u 2015. godini, a pojedini gospodarski sektori bili su u tom razdoblju značajnije pogođeni.

M. PAVIĆ

Koautor udžbenika prof.dr. Jože Perić

Povećava se briga o prekrasnim, od civilizacije udaljenim, prirodnim ljepotama

Bijele i Samarske stijene pridružuju se NP-u »Risnjak«

Budući da su Bijele i Samarske stijene dislocirane u odnosu na dosadašnje područje NP »Risnjak« razmišlja se o tome da se ovdje osmisli postaju ili ured u kojem bi stalno ili povrememo djelovali djelatnici NP »Risnjak«

Od ove godine područje kojim upravlja Nacionalni park »Risnjak« šire je za gotovo jednu četvrtinu, a ono što je zanimljivo i neobično je da to širenje nije zahvatilo Parku susjedna područja, već dvadesetak kilometara udaljene lokacije Bijelih i Samarskih stijena koje se nalaze na području Općine Mrkopalj, dok je NP »Risnjak« vezan uz teritorij koji se nalazi na području gradova Delnice i Čabar, odnosno Općine Lokve.

M. KRMPOTIĆ

Zaposlenici NP »Risnjak« spremni za širenje prema Bijelim i Samarskim stijenama

Posebni programi

Bijele i Samarske stijene prekrasno su od civilizacije udaljeno područje koje je do sada imalo status strogog rezervata prirode, a uvrštenjem u okvire NP »Risnjak« svakako se poboljšavaju uvjeti brige o tom području i daljnjeg ulaganja u njegovu zaštitu.

Predsjednik Upravnog vijeća NP »Risnjak«, prof. Ivan Martinić koji radi na Šumarskom fakultetu u Zagrebu ističe kako »prelazak« Samarskih i Bijelih stijena u okvire NP »Risnjak« znači da će taj strogi rezervat biti uključen u sve aktivnosti NP »Risnjak«.

– Borit ćemo se osigurati dodatna sredstva kako bismo što prije dosegli određene standarde upravljanja nad tim pridruženim područjem, ići ćemo sa posebnim programima te tražiti dodatno financiranje. Prvi korak bit će utvrđivanje postojećeg stanja istraženosti, postavljanje jačih mjera očuvanja te analiza mogućih potencijala posjećivanja pri čemu na umu treba imati da je riječ o strogom rezervatu. Ono gdje ovaj novi dio NP »Risnjak« svakako možmo više koristiti je imidž i brendiranje NP »Risnjak« kao Parka koji zaista brine o očuvanju i zaštiti prirode. Budući da su Bijele i Samarske stijene dislocirane u odnosu na dosadašnje područje NP »Risnjak« mi svakako razmišljamo i o tome da, ako ništa drugo, na ovom području uspostavimo i osmislimo bar neku postaju ili ured u kojem bi stalno ili povrememo djelovali djelatnici NP »Risnjak« i to, naravno, u suradnji s lokalnom samoupravom i Turističkom zajednicom.

Dodatno zapošljavanje

Što će to konkretno biti još ne znamo, ali vjerujem da ćemo već naredne godine imati konkretnije rješenje, odnosno adresu ili lokaciju na koju će se kad ovdje dođu zainteresirani mogu obratiti bez da odlaze prema središtu NP »Risnjak« u Crni Lug – kazao nam je prof. Martinić.

Voditelj NP »Risnjak« Miljenko Gašparac naglašava kako povećanje prostora djelovanja za jednu četvrtinu automatski znači i potrebu dodatnog zapošljavanja jer se povećava i količina posla.

– Nadležnom ministru Tomislavu Ćoriću poznato je o čemu se radi i nadam se da će Ministarstvo pozitivno odgovoriti na našu molbu o zapošljavanju dvoje ljudi koji bi bili locirani na ovom području i brinuli o svemu vezanom uz Samarske i Bijele stijene. Svakako se mora naglasiti da je u prvom planu daljnja zaštita i očuvanje te kontrola posjeta jer je riječ o strogom rezervatu prirode. O ovom području već uspješno brinu planinarska društva ovog kraja s kojima ćemo tijesno surađivati te, naravno, pružati mogućnost lokalnom stanovništvu da ima koristi od, primjerice, sudjelovanja u vođenju planinara po tom području i sličnim aktivnostima. Vrlo bitan korak nam je i izrada Plana upravljanja, dokumenta koji će dati dugoročnije smjernice upravljanja ovim područjem, a trebao bi zahvaljujući tome što se realizira u okviru jednog EU projekta, gotov već u tijeku ove godine – rekao je Gašparac.

Marinko KRMPOTIĆ

> *U prvom planu je daljnja zaštita i očuvanje te kontrola posjeta jer je riječ o strogom rezervatu prirode*
>
> Miljenko Gašparac, voditelj NP »Risnjak«

Korisno pridruživanje

»Pridruživanje« Bijelih i Samarskih stijena Nacionalnom parku »Risnjak« korisnim smatra i načelnik Općine Mrkopalj Josip Brozović koji smatra kako je ovo nastavak inicijative vezane uz stavljanje Bijelih i Samarskih stijena pod UNESCO-vu zaštitu. »Drago mi je da je prva sjednica Upravnog vijeća NP »Risnjak« održana u Mrkopalju i nadam se da će ih biti još. Naravno, sve to vjerojatno će unaprijediti i obogatiti turističku ponudu našeg kraja te, nadam se, omogućiti i lokalnom stanovništvu određenu korist«, rekao je Brozović.

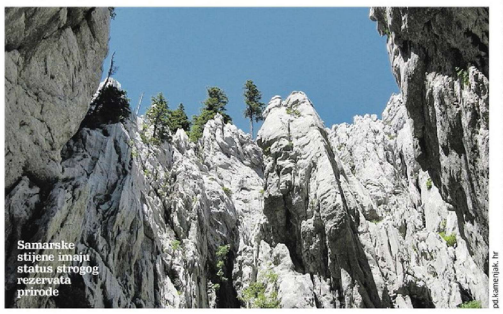

pd.kamenjak.hr

Samarske stijene imaju status strogog rezervata prirode